

INFORME DE CONJUNTURA

L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Sumari

Activitat Econòmica	1
Reflexions canvis estructurals	2
Ocupació	3
Atur	6
Preus (IPC)	8
Finançament activitat econòmica	9
Altres indicadors d'activitat	10
Comerç exterior	12

Previsions

Ocupació	😊
Atur	😊
Preus (IPC)	😞
Finançament	😞
Comerç exterior	😊

Llegenda icones:

Empitjora

Igual

Millora

Quart trimestre de 2015

1. L'activitat econòmica del quart trimestre del 2015

Hem volgut iniciar la valoració de l'activitat econòmica del darrer trimestre de l'exercici del 2015, que ens permet tenir una visió de tot l'any, amb una reflexió sobre la variació del PIB, de l'ocupació i de la població des del 2008. El resultat lleugerament optimista dels indicadors de conjuntura que tradicionalment utilitzem en aquesta anàlisi no ha d'amagar que l'economia encara no s'ha recuperat de la caiguda de finals del 2008. Això queda palès en un PIB i una ocupació menors que, tot i el creixement dels dos darrers exercicis, ens porten a poc a poc cap a una disminució de la població total. Aquesta situació és preocupant si considerem la importància que aquesta variable, d'efectes lents, té sobre la realitat econòmica a llarg termini. Al marge d'aquesta consideració, i tornant a valorar la situació actual, cal considerar els diversos factors que ens fan entendre aquesta millora dels indicadors econòmics de la zona.

Durant el darrer trimestre del 2015, l'ocupació a la zona va créixer un 1,69%, un percentatge lleugerament inferior al del conjunt català, que ho va fer en un 1,76%. Si considerem les dades d'afiliació a la Seguretat Social, la variació va ser del 3,37%, també lleugerament inferior a la del conjunt de Catalunya, que va experimentar un augment del 3,80%. Tot i aquesta menor variació a la zona, l'augment del règim general va ser proporcionalment superior i es va concentrar en empreses de més de 50 treballadors.

L'atur va disminuir en 4.700 persones en dades interanuals, un valor proporcionalment inferior al dels totals català i espanyol, i la taxa d'atur es va situar 4 punts per sobre de la catalana i un per sobre de la mitjana espanyola. Una dada del trimestre que cal remarcar és el descens proporcional del nombre de persones que volen entrar al mercat de treball o d'aturats de llarga durada, que han disminuït 9 punts en dades interanuals. Això pot tenir la lectura que la disminució d'atur es dona pel descens en aquest col·lectiu i no per una dinàmica consolidada de creació d'ocupació.

La variació dels preus continua indicant, d'una banda, una atonia en el mercat, i de l'altra, la repercussió de la caiguda dels preus del petroli en el consum. L'indicador ha estat una dècima negatiu per a la zona, una xifra que suposa una caiguda lleugerament superior a la dels totals espanyol i català.

El finançament de l'activitat econòmica mostra un descens interanual del crèdit d'institucions financeres del 10,97% i dels dipòsits, del 2,74% fins al setembre, fet que comporta una forta disminució del palanquejament creditici a la zona. Per contra, el crèdit hipotecari experimenta un lleuger augment, principalment en altres finques urbanes, fet que atribuïm abans a posicionaments d'inversió urbanística que no pas a activitats comercials o manufactureres. D'altra banda, tot i la petita millora en el mercat residencial, el conjunt d'hipoteques sobre el total del crèdit viu de la zona va passar de representar prop d'un 14% el 2008 a menys d'un 4% el 2015.

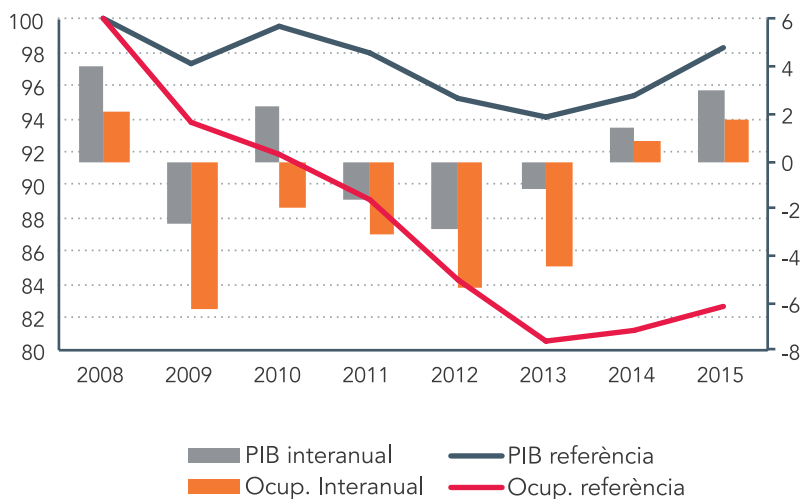
El port de Tarragona i l'aeroport de Reus tenen un comportament inercial. L'aeroport, a la baixa i el port, tot i mantenir tràfics, no acaba d'entrar al món de la càrrega amb contenidors i depèn excessivament de líquids i granel. Això pot plantejar problemes de competitivitat en el futur, especialment en un marc de forta caiguda dels mercats i dels preus de les matèries primeres.

Respecte del comerç amb l'exterior, continua la tendència d'augment de les exportacions, tot i que en menor mesura que al conjunt català i espanyol, i de caiguda de les importacions, el contrari que succeeix al conjunt català i espanyol. Com ja hem comentat, això és conseqüència de la importància que té l'especialització productiva de l'àrea. La concentració de les exportacions i importacions en una desena de països ens obre una via de reflexió sobre la necessitat de diversificar principalment les vendes a l'exterior.

L'exercici del 2015 ha estat millor que l'anterior, tot i que les bases de creixement no semblen estables ni deixen entreveure canvis estructurals que puguin significar noves expectatives i dinàmiques de creixement futures. Estem centrats en l'estructura de producció tradicional i cal tenir en compte que fins ara el dinamisme d'aquesta estructura no ha superat els nivells de producció ni d'ocupació del 2008.

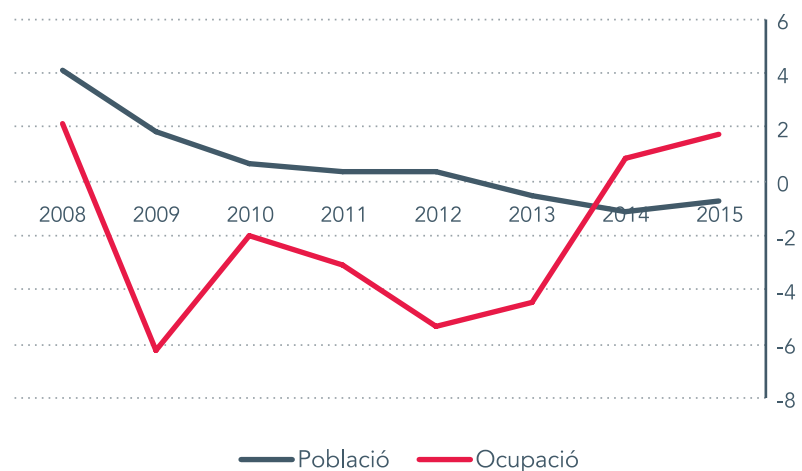
2. REFLEXIONS SOBRE ELS CANVIS ESTRUCTURALS DES DEL 2008

Variació del PIB i l'ocupació interanual a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Variació interanual de la població i l'ocupació

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

2. Reflexions sobre els canvis estructurals des del 2008

Tot i l'augment dels dos darrers anys, la variació del PIB nominal a l'àrea no ha superat encara el nivell del 2008. La crisi econòmica ha tingut unes conseqüències notòries i els indicadors relativament positius de l'activitat econòmica durant els dos últims exercicis, en dades interanuals, no mostren que s'hagi revertit la situació. D'acord amb aquesta apreciació, cal relativitzar les dades de creixement real dels dos darrers anys, ja que encara ens trobem en un nivell de PIB inferior al de fa set anys.

Al gràfic es detallen les dades estimades del PIB dels exercicis actual i anterior durant el període 2008-2015, i l'evolució d'aquest indicador i de l'ocupació prenent com a referència l'exercici del 2008 i la seva variació interanual. Les dades del gràfic ens permeten fer una sèrie de consideracions. En primer lloc, estem aproximadament 2 punts per sota del valor nominal del PIB de l'any 2008 —com a conseqüència de la forta caiguda mantinguda des del 2008— amb l'excepció dels dos darrers exercicis i de l'exercici del 2010. Podem considerar que el descens de l'ocupació ha estat molt superior al descens del valor afegit a la producció, ja que ha disminuït de manera continuada des del 2008 fins al 2014 i ha augmentat durant els dos darrers exercicis.

La dinàmica del 2014 i el 2015 ha estat positiva per a l'economia de l'àrea, tot i que la dinàmica dels anys anteriors no permet que el resultat d'aquests dos anys compensi el descens de l'activitat des del 2008. Això ens fa considerar que la situació de l'ocupació és molt crítica, ja que es troba més de 15 punts per sota de la xifra del 2008. La disminució de l'indicador econòmic ha tingut dues conseqüències importants: d'una banda, un canvi en l'estructura productiva, i de l'altra, un descens de la població. A continuació, reflexionarem sobre aquests dos aspectes de l'economia de la zona.

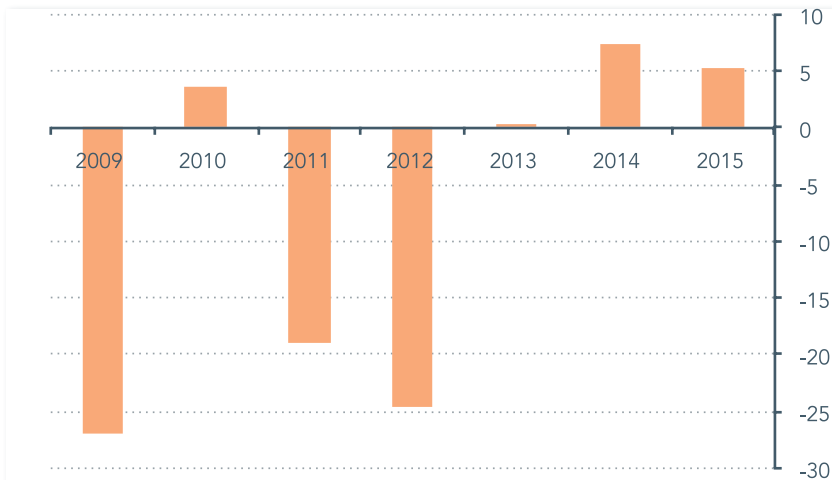
En primer lloc, la configuració de l'estructura productiva ha determinat un fort augment de la productivitat per ocupat entre els anys 2008 i 2013, ja que ha caigut molt més el nombre d'ocupats que l'ocupació. Aquesta consideració general permet algun matis si la dada es considera per sectors, amb un augment del pes de la indústria bàsica (en aquest cas, l'energètica) i una disminució de la manufacturera, una forta caiguda de la construcció i un augment compensatori —fins a cert punt— dels serveis. Si relacionem les variacions del PIB amb l'ocupació necessària perquè es produeixin s'observa un fort pes de l'agricultura (superior al 4 % del total), amb un valor afegit de l'1,70 % de mitjana; el manteniment de l'ocupació en la indústria, principalment en la bàsica, ja que la manufacturera experimenta una disminució de mig punt (similar a la seva pèrdua de pes al PIB); un fort descens de l'ocupació en la construcció, i un augment important de l'ocupació en els serveis (molt superior a l'increment del seu PIB). En aquest context no s'observen augments de productivitat sectorials significatius en cap sector productiu tret de la indústria energètica.

L'altre aspecte a tenir en compte en relació amb l'estructura econòmica de la zona durant els darrers anys és que la disminució de l'ocupació ha provocat una disminució de la població, amb les corresponents reduccions d'actius i d'aturats que això comporta. Al gràfic que reflecteix aquesta variació es mostra una disminució demogràfica des del 2008 i una caiguda de l'ocupació continuada. L'augment de l'ocupació que s'observa els dos darrers exercicis encara no té incidència sobre la població, tot i que sembla que de moment en frena lleugerament la davallada.

Com vàiem anteriorment, l'economia de l'àrea ha millorat els dos darrers exercicis, però la situació crítica que es va iniciar l'any 2008 no ha permès remuntar els indicadors d'ocupació ni de producció, i això ha originat compensacions sectorials que mantenen essencialment l'estructura tradicional. Creiem que estem en un punt on cal reflexionar i valorar com es poden incentivar les expectatives futures d'inversió i de consum per guanyar posicions en competitivitat.

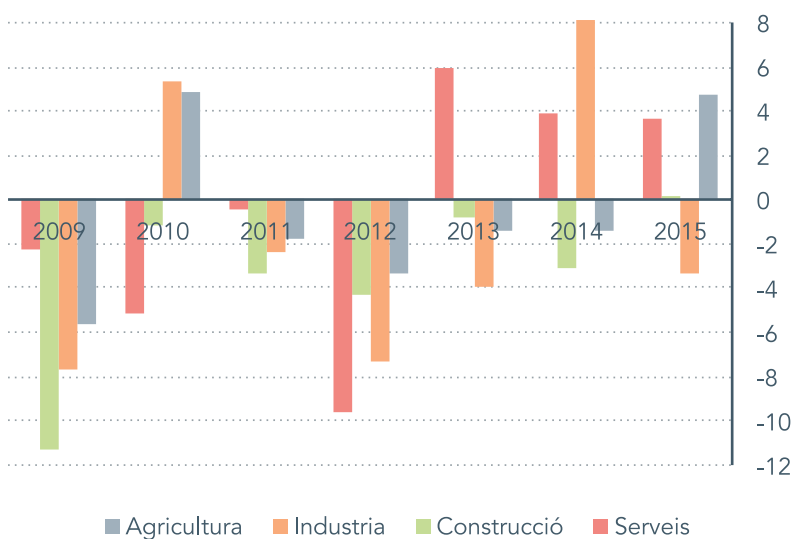
3. L'OCUPACIÓ

Variació anual dels ocupats (en milers)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Variació anual dels ocupats per sectors econòmics (en milers).

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

3. L'ocupació

L'ocupació experimenta una variació positiva en el nombre de persones ocupades durant el quart trimestre de 2015 en relació amb la xifra del 2014. Durant l'exercici, el nombre d'ocupats s'incrementa en més de 5.000 persones, una xifra que, tot i ser inferior a la del 2014, millora notablement la pèrdua de més de 25.000 ocupats dels anys 2009 i 2012.

L'important descens en el nombre de persones ocupades que es va donar en la construcció (amb pèrdues importants en tots els exercicis del període analitzat) experimenta un lleuger valor positiu en l'exercici actual. Els serveis són l'activitat que ha guanyat més ocupació des del 2013, tot i no recuperar els nivells del 2009. El mateix passa amb la indústria, un sector en què les xifres oscil·len i que va perdre molta ocupació fins al 2012, però es va recuperar el 2014. L'agricultura ha perdut ocupats d'una manera continuada excepte en els anys 2010 i 2015; durant la resta d'exercicis, les xifres disminueixen, tot i que lleugerament, fet que ens fa considerar que entre el 2009 i el 2015 ha estat l'únic sector de la zona on ha augmentat l'ocupació neta (800 persones). La indústria ha perdut 300 persones, els serveis, 100 i la construcció, 13.500. Com a conseqüència, actualment hi ha més de 13.000 ocupats menys que el darrer trimestre del 2009.

Continuant amb la reflexió sobre la realitat de l'ocupació a la zona —que s'està recuperant, però que es troba molt per sota de les xifres de fa uns anys—, analitzarem ara les xifres del darrer trimestre de l'exercici. Això ens permetrà, alhora, tenir una visió general del que ha succeït durant tot l'any 2015. L'ocupació en dades interanuals ha augmentat un 1,69 % durant el darrer trimestre del 2015, mentre que al conjunt català ho ha fet en un 1,76 %. Aquesta variació positiva ha estat una continuació del canvi que es va experimentar el 2013, quan va frenar la disminució de l'ocupació, que a més va augmentar durant l'exercici següent i l'actual, tot i que de manera més moderada. L'agricultura ha estat el sector amb una contribució més gran a la variació positiva de l'ocupació, tant pel seu increment absolut com per la seva incidència relativa. En canvi, l'ocupació al sector industrial ha disminuït en més de 3.000 persones, una xifra que significa una disminució relativa del 5,79 %. Per la seva banda, la variació interanual experimenta un lleuger augment en la construcció (0,86 %) i un petit retrocés en els serveis (1,67 %) en dades interanuals.

Si observem les dades de la taula següent, en què es mostra la significació sectorial de l'ocupació, queda palès l'augment del pes de l'agricultura, que supera el 5 % del total. És, per tant, l'única activitat que incrementa el seu pes relatiu, ja que l'activitat industrial pateix un fort descens del pes de l'ocupació, que disminueix lleugerament també en els serveis i en la construcció.

3.1 L'afiliació a la Seguretat Social. Anàlisi per comarques

Els ocupats. Quart trimestre del 2015 (en milers)

TOTAL	2012	2013	2014	2015
Nombre d'ocupats	299,6	299,6	307,1	312,3
Variació anual	-7,59	0	2,5	1,69
	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Milers				
2012	14,7	52,8	27,1	205,1
2013	13,3	48,9	26,3	211,1
2014	11,9	57,0	23,2	215,0
2015	16,6	53,7	23,4	218,6
Sig. Sectorial %				
2012	4,91	17,62	9,05	68,46
2013	4,44	16,32	8,78	70,46
2014	3,87	18,56	7,55	70,01
2015	5,32	17,20	7,49	70,00
Var. interanual %				
2011-12	-18,33	-12,15	-13,69	-4,47
2012-13	-9,52	-7,39	-2,95	2,93
2013-14	-10,53	16,56	-11,79	1,85
2014-15	39,50	-5,79	0,86	1,67

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

La variació de l'ocupació durant l'exercici de 2015 (en milers de persones)

	Actius	Ocupats	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Barcelona	-3,2	21,5	-13,1	40,6	45,8	1,4
Girona	3,6	3,3	-2,0	-5,1	-0,2	0,2
Lleida	2,6	-0,3	0,8	-0,1	3,0	1,1
Tarragona	4,7	-3,3	0,2	3,6	5,2	-1,7
CATALUNYA	7,7	21,2	-14,1	39,0	53,8	1,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Variació interanual d'afiliats a la Seguretat Social. Setembre 2015

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	Dif. Anual	Dif. Autònoms
Alt Camp	-0,68	0,13	3,39	4,21	2,49	413	-49
Baix Camp	-0,56	-4,03	5,22	5,26	3,67	2.047	164
Baix Ebre	6,93	1,23	1,34	2,29	2,31	502	58
Baix Penedès	2,99	0,62	9,23	5,28	4,88	997	50
Conca de Barberà	2,38	2,53	0,00	6,31	4,01	269	22
Montsià	-0,44	0,90	-0,76	5,77	3,85	656	24
Priorat	-1,97	5,61	-3,59	-1,90	-0,31	-7	-7
Ribera d'Ebre	0,58	-16,10	-0,96	5,46	1,92	97	14
Tarragonès	3,83	0,27	3,15	5,36	4,53	4.656	155
Terra Alta	-2,22	-16,91	-5,09	12,93	1,13	36	-38
Prov. Tarragona	-0,04	-1,05	5,40	5,06	3,66	8.375	335
Camp de Tarragona	1,77	-1,46	-0,19	4,34	2,75	1.291	58
Terres de l'Ebre	1,00	-1,16	3,48	4,84	3,37	9.666	393
CATALUNYA	0,09	-2,67	5,34	5,02	3,80	108.144	7.249

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

Les dades interanuals indiquen que s'ha creat ocupació, però que s'ha fet amb una estructura que no n'avalua la continuïtat. El pes de l'agricultura en l'increment total, atesa la forta estacionalitat del sector, no genera certesa en la continuïtat d'aquest indicador, ja que es tracta d'una ocupació amb uns condicionants de productivitat molt inferiors a la mitjana d'altres sectors. El fet que l'ocupació no es creï en les activitats que poden consolidar els indicadors de creixement econòmic dels dos darrers anys no és únic de les comarques de Tarragona al conjunt català; això també passa a Girona i Lleida, on tot l'augment de l'ocupació neta s'ha donat en el sector de l'agricultura. És a dir, al conjunt de Catalunya, amb l'excepció de la província de Barcelona, on l'ocupació ha disminuït en el sector primari i ha augmentat significativament en el sector industrial i serveis, el creixement de l'ocupació del sector agrícola ha compensat en gran manera la poca creació de llocs de treball a la resta de sectors.

3.1 L'afiliació a la Seguretat Social. Anàlisi per comarques

Les comarques amb una variació per sobre de la mitjana són el Baix Camp, el Baix Penedès, la Conca de Barberà, el Montsià i el Tarragonès. L'Alt Camp i el Baix Ebre han experimentat una variació inferior, i la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, encara menor, fet que indica una variació negativa a la zona del Priorat. L'anàlisi sectorial d'aquestes variacions ens mostra que l'increment més significatiu s'ha produït en els serveis i en la construcció. En canvi, la indústria registra una variació inferior i l'agricultura, un petit augment. Si valorem les variacions en relació amb el total català, ens trobem que en l'agricultura l'increment ha estat superior per l'augment que ha experimentat a les Terres de l'Ebre, que compensa la lleugera disminució del Camp de Tarragona; en la indústria, la caiguda ha estat superior a Catalunya que a la zona —tot i el descens tant al Camp de Tarragona com a les Terres de l'Ebre— atès el fort descens al Baix Camp, a la Ribera i a la Terra Alta. En la construcció, la variació ha augmentat menys a la zona que al conjunt català com a conseqüència de la menor variació a les Terres de l'Ebre; en canvi, al Camp de Tarragona se supera la mitjana catalana, impulsada pel Baix Camp i, principalment, el Baix Penedès. Al sector terciari, la variació augmenta en totes les comarques menys al Priorat. En l'àmbit provincial l'increment és lleugerament inferior que al conjunt català, amb una mitjana superada pel Camp de Tarragona, però no per les Terres de l'Ebre. El Baix Ebre, amb un creixement menor, i el Priorat, amb una disminució, són les comarques que més frenen la variació d'aquest sector.

3.1 L'afiliació a la Seguretat Social. Anàlisi per comarques

Distribució de l'augment de l'ocupació assalariada en funció del tipus d'empresa (setembre 2014-2015)

	Fins a 5 treballadors	De 6 a 50 treballadors	De 51 a 250 treballadors	Més de 251 treballadors	TOTAL
Alt Camp	0,51	2,36	-0,90	3,01	4,98
Baix Camp	2,76	12,03	5,34	0,17	20,31
Baix Ebre	0,52	-0,85	-0,86	5,99	4,79
Baix Penedès	0,56	7,31	1,24	1,10	10,21
Conca de Barberà	0,64	1,32	0,60	0,11	2,66
Montsià	1,48	2,67	-1,01	3,68	6,82
Priorat	0,06	0,01	-0,08	0,00	0,00
Ribera d'Ebre	0,27	0,60	-0,09	0,11	0,90
Tarragonès	1,90	19,30	14,53	12,81	48,54
Terra Alta	0,30	-0,09	0,58	0,00	0,80
Camp de Tarragona	6,43	42,34	20,74	17,20	86,70
Terres de l'Ebre	2,57	2,34	-1,38	9,77	13,30
Prov. Tarragona	8,99	44,68	19,36	26,97	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

La variació dels centres de cotització ha estat del 2,90 % al conjunt de l'àrea davant del 2,33 % al conjunt de Catalunya. L'augment ha estat més gran al Camp de Tarragona (3,06 %) que a les Terres de l'Ebre (2,61 %). L'increment de l'ocupació assalariada ha estat important i s'ha concentrat, com es pot apreciar a la taula següent, a les empreses mitjanes i grans, amb un augment important primer al Tarragonès —que representa el 48,54 % de la nova afiliació al règim general— i després al Baix Camp. Segons les dades de la taula, el Camp de Tarragona representa el 86,70 % de la nova ocupació, i les empreses amb més de cinquanta treballadors representen el 37,94 % del total.

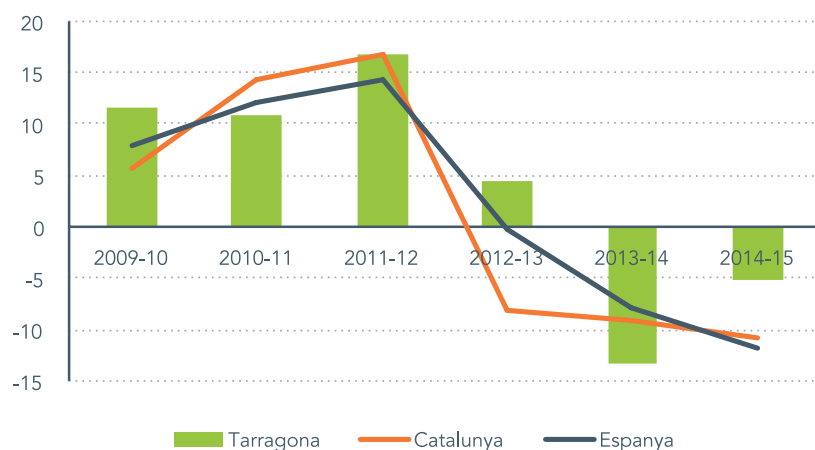
4. L'ATUR

La taxa d'atur. Quart trimestre

	Tarragona	Catalunya	Espanya
2012	25,54	23,8	25,77
2013	26,65	21,87	25,73
2014	23,12	19,88	23,70
2015	21,92	17,73	20,90
Variació interanual de la taxa d'atur (quart trimestre)			
2011-12	16,83	16,67	14,23
2012-13	4,35	-8,11	-0,16
2013-14	-13,25	-9,1	-7,89
2014-15	-5,19	-10,81	-11,81

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Ritmes de variació de la taxa d'atur

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Els aturats. Anàlisi sectorial. Quart trimestre de 2015

Milers	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2012	102,8	5,5	5,5	6,1	31,5	54,1
2013	108,8	2,6	6	3,8	31,8	64,5
2014	92,4	3,6	4,2	4	24,4	56,1
2015	87,7	4,4	2,3	3,5	29,8	47,7
Taxa d'atur	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2012	25,54	27,23	9,43	18,37	13,31	13,98
2013	26,65	16,35	10,93	12,62	13,09	12,88
2014	23,12	23,23	6,86	14,71	10,19	10,57
2015	21,92	20,95	4,11	13,01	11,99	11,35
Distribució	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2012	100	5,35	5,35	5,93	30,64	52,63
2013	100	2,39	5,51	3,49	29,23	59,28
2014	100	3,9	4,55	4,33	26,41	60,71
2015	100	5,02	2,62	3,99	33,98	54,39

* Aturats que cerquen la primera ocupació o que han deixat la seva ocupació fa més d'un any.
Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

4. L'atur

Durant el quart trimestre del 2015, el nombre de persones aturades va disminuir en 4.700 en dades interanuals, una xifra que comporta una taxa d'atur un 5,19 % inferior. L'atur disminueix progressivament, però ho fa a un ritme inferior que al conjunt de Catalunya i Espanya si observem la variació interanual d'aquesta taxa. A les comarques de Tarragona el nombre de treballadors aturats ha disminuït un 5,08 % davant de la disminució de l'11,62 % al conjunt català i del 12,43 % a l'espanyol. Segons això, la taxa d'atur disminueix menys a la zona que al conjunt de Catalunya i Espanya i, per primera vegada els darrers anys, en dades del quart trimestre, ens trobem amb una taxa un punt superior a l'espanyola i més de 4 punts per sobre de la catalana.

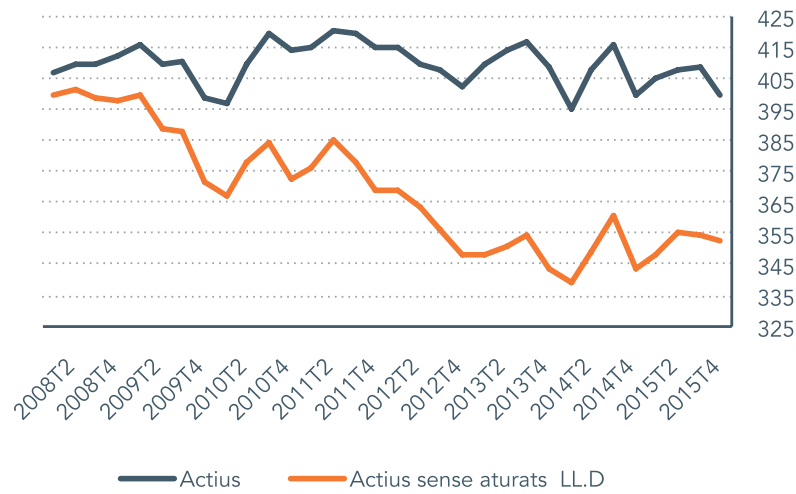
Si observem el gràfic de les variacions de la taxa d'atur, deduïm que a la zona hi ha una resistència superior que a les altres àrees comparades, ja que, excepte en la variació del període 2010-11, l'augment de la taxa d'atur sempre ha estat superior a la zona i en la flexibilitat a la baixa, a partir de 2012, les disminucions han estat inferiors (excepte l'any 2014).

A la taula següent, on es detallen les xifres desglossades per sector d'activitat i evolució, es mostra la disminució del nombre de persones aturades, una dada significativa en la seva consideració global. Tanmateix, a l'hora d'entrar en detall, s'observa que el nombre de persones aturades ha disminuït principalment entre les que cerquen la primera ocupació o són aturats de llarga durada, un col·lectiu que representen una disminució de 8.400 persones en front d'una disminució total de l'atur de 4.700. D'altra banda, cal considerar dos aspectes més de les dades detallades: d'una banda, la baixa taxa d'atur en la indústria, l'augment de la taxa d'atur als serveis i l'elevada taxa que de la construcció i, sobretot, l'agricultura; i de l'altra, la disminució significativa de l'atur de llarga durada, amb un percentatge que disminueix fins al 54,39 % davant del 60,71 % del darrer trimestre del 2014.

Els aturats de llarga durada i les persones que cerquen la primera ocupació tenen una importància creixent en el total d'actius. Això porta a considerar que les persones d'aquest col·lectiu, amb dificultats cada vegada superiors per integrar-se al mercat de treball, generen una major resistència a la disminució de les taxes d'atur. El nombre d'actius roman bastant estable i si n'analitzem la variació entre el darrer trimestre del 2014 i el del 2015, s'observa un augment de 400 persones en total, que es distribueixen en un augment de 6.200 en el cas

4. L'ATUR

Actius sense atur de llarga durada (en milers)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

dels majors de 55 anys i un descens en la resta de grups d'edat —molt preocupant en el grup de 20 a 24 anys. No obstant això, cal tenir en compte que si ometem aquest col·lectiu, la taxa d'atur de la zona s'ajusta a valors 10 punts inferiors.

5. LA VARIACIÓ DELS PREUS

L'índex de preus de consum. Setembre 2015 (Base 2011)

Base 2011	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	102,537	104,908	103,49
Aliments i begudes no alcohòliques	106,832	108,108	106,962
Begudes alcohòliques i tabac	114,755	115,044	115,616
Vestit i calçat	108,598	111,552	110,028
Habitatge	103,203	106,117	104,183
Parament de la llar	97,889	104,183	101,52
Medicina	113,539	113,6	111,13
Transports	94,266	95,884	96,35
Comunicacions	85,493	85,253	85,359
Esbarjo i cultura	97,353	102,178	99,906
Ensenyament	118,285	121,387	116,907
Hotels, cafès i restaurants	103,262	103,487	102,575
Altres béns i serveis	108,147	109,59	107,447
Variacions interanuals %			
Índex general	-0,1	0,3	0,0
Aliments i begudes no alcohòliques	1,3	2,1	1,8
Begudes alcohòliques i tabac	1,2	1,1	1,3
Vestit i calçat	0,3	0,5	0,5
Habitatge	-2,2	-1,6	-2,3
Parament de la llar	-0,8	0,6	0,1
Medicina	1,2	0,2	0,5
Transports	-2,9	-2,7	-2,8
Comunicacions	0,6	0,4	0,5
Esbarjo i cultura	0,8	0,7	0,2
Ensenyament	0,6	1,1	0,5
Hotels, cafès i restaurants	0,5	0,9	0,9
Altres béns i serveis	1,9	2,0	1,7

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

5. La variació dels preus

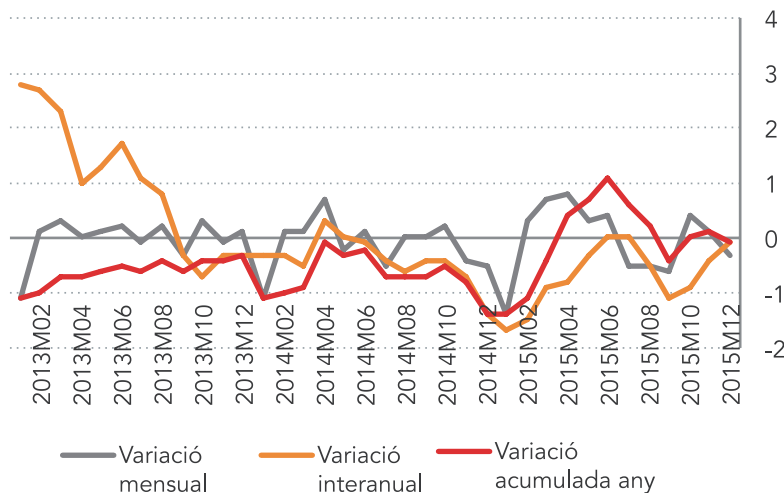
Per a l'exercici de 2015, l'índex de preus de consum per a les comarques de Tarragona indica una variació de -0,1 %, mentre que al conjunt català ha estat del 0,3 % i a l'espanyol del 0 %. Els preus no canvien i, des de finals de 2013, la taxa interanual de l'IPC esta fregant zero, sovint en valors negatius. La incidència global dels preus del petroli i les limitacions de la demanda fan que l'oferta s'ajusti a un equilibri de preus a la baixa. El nivell de renda disponible disminueix com a conseqüència de la reducció dels salaris i l'elevada taxa d'atur, i això comporta, d'una banda, l'estancament de la demanda, i de l'altra, que la concentració de l'oferta ajusti el mercat minorista a la baixa. En comparació amb la mitjana catalana, l'índex de preus de consum en base 2011 indica un nivell de preus 2,5 punts inferior, i en relació amb la del conjunt d'Espanya, d'un punt inferior.

En comparació amb el conjunt català, en 5 anys les diferències més significatives s'han manifestat a parament de la llar, esbarjo i cultura, ensenyament, vestit i calçat, i habitatges, que han tingut un descens superior al general. En altres grups la variació ha estat menor. Només la categoria de comunicacions experimenta unes dècimes de variació superior a la zona que al conjunt català.

Si considerem les dades de variació anual de l'indicador, s'observa un fort descens en habitatge i transports, així com en parament de la llar, i un augment prou important en aliments, begudes alcohòliques i tabac, medicina i altres béns i serveis. En relació amb la dinàmica catalana, amb un descens més gran, les diferències més significatives s'observen a alimentació, parament de la llar, habitatge i ensenyament.

Durant tot l'exercici, la variació interanual de l'indicador sempre ha estat per sota de zero, tot i que la variació mensual des del març fins al juny va estar per sobre. Això va implicar una variació acumulada positiva fins al setembre que després va caure i va acabar l'any amb un valor inferior a zero i al total català.

Variació mensual de l'IPC 2013-2015

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

6. EL FINANÇAMENT DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Indicador de finançament de l'activitat econòmica

	Milions d'euros		Variació interanual		Relació crèdit/dipòsit*100
	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Indicador de palanquejament
Set. 12	24.627	11.263	-5,04	-8,28	218,65
Des.12	21.896	11.625	-13,30	-1,78	188,35
Març 13	21.114	11.860	-15,59	3,13	178,02
Juny 13	20.637	12.313	-15,72	5,94	167,60
Set. 13	20.358	12.476	-17,34	10,77	163,17
Des. 13	20.050	12.697	-8,43	9,22	157,91
Març 14	19.421	12.210	-8,02	2,95	159,06
Juny 14	19.095	12.364	-7,47	0,41	154,44
Set. 14	18.595	12.438	-8,66	-0,31	149,50
Des. 14	18.103	12.311	-9,71	-3,04	147,05
Març 15	17.737	12.017	-8,67	-1,58	147,60
Juny 15	16.924	12.175	-11,37	-1,53	139,01
Set. 15	16.561	12.097	-10,94	-2,74	136,90

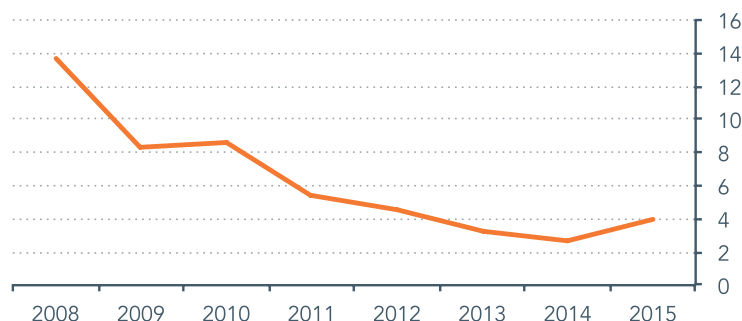
Font: Elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya

6. El finançament de l'activitat econòmica

El crèdit bancari ha disminuït progressivament des del setembre de 2015 —un 11 % en dades interanuals—, mentre que els dipòsits han caigut el 2,75 %. Aquestes diferències en la caiguda dels dos indicadors fan que es redueixi el palanquejament de l'activitat econòmica, que baixa 13 punts. La disminució creditícia ha estat superior a la zona que al conjunt català i espanyol, fet que indirectament ha comportat un descens lleugerament superior dels dipòsits i una disminució de les condicions de palanquejament de l'activitat econòmica.

L'any 2015 el crèdit hipotecari va augmentar en dades interanuals fins al novembre, amb variacions del 39,03 % en valor d'euros. Aquest increment està motivat per un repunt en les finques urbanes, principalment en altres, on s'inclouen els locals comercials i industrials (principalment naus industrials) com a inversió urbanística més que no pas inversions manufactureres, actuacions que han experimentat un fort increment interanual principalment en el valor de les mateixes.

Crèdit hipotecari respecte del total de crèdit bancari

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE i Banc d'Espanya

Tot i aquest increment del crèdit hipotecari dels darrers mesos, la tendència és a la baixa des del 2008 i, tal com es pot observar al gràfic anterior, representa un percentatge cada cop més baix del total del crèdit de les institucions creditícies a la zona. Així, el crèdit hipotecari descendeix progressivament i passa de representar un 14 % l'any 2008 a un 4 % del total el 2015. Aquesta dinàmica ha comportat un descens del valor per hipoteca en el conjunt de finques urbanes i en el total, amb una disminució significativa de la mitjana per habitatge. Per contra, s'observa un increment significatiu del valor mitjà d'altres finques urbanes els anys 2013 i 2015.

El capital de les societats empresarials a Tarragona. Relació amb el conjunt català (en milers d'euros)

	Constituïdes	Augment de capital	Reducció de capital	Saldo de capital
2014	116.407	170.530	20.458	266.479
2013	26.363	196.454	69.441	153.376
2012	43.668	170.653	90.687	123.634
2011	36.518	206.134	38.091	204.561
2010	37.448	274.132	54.819	256.761
	Constituïdes	Augment de capital	Reducció de capital	Saldo de capital
2014	15,74	2,27	1,09	6,05
2013	1,69	1,81	2,26	1,90
2012	4,92	1,99	1,85	3,27
2011	6,20	0,92	1,29	1,10
2010	0,99	2,76	1,99	2,26
Període 2010-14	3,22	2,20	1,87	2,90

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Un altre indicador important del finançament de les activitats és la suma del capital desemborsat en societats noves i els augments de capital, de la qual hem restat les reduccions de capital per obtenir un saldo net. Tal com es mostra a la taula, la inversió feta en un període de cinc anys ha significat al voltant de 800 milions d'euros, el que respecte del total català representa un 3,22 % en capital d'empreses de nova constitució, un 2,20 % en augment de capital i un 1,87 % en reducció de capital. Tot i l'augment de capital del 2014, degut a la constitució de quatre societats a la zona amb un volum considerable, els altres anys —i la mitjana del període— tenen uns valors molt per sota de la significació del pes de l'àrea en el conjunt de Catalunya. En relació amb la inversió en societats, cal considerar que de les domiciliades a l'àrea cap ha emès obligacions en aquest període, mentre que a la resta de Catalunya sí ho han fet, amb més de 12.000 milions d'euros.

7. ALTRES INDICADORS D'ACTIVITAT. EL PORT DE TARRAGONA I L'AEROPORT DE REUS

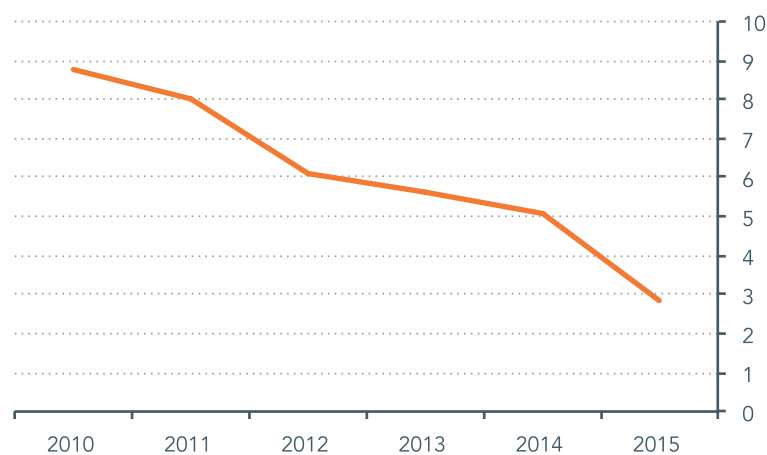
Moviment de mercaderies al Port de Tarragona*

	2015	Variació(%) 2015-14	Variació en tones 2015-14	Distribució 2015	Distribució 2014
Líquids a doll	20.495.807	17,50	3.052.101	67,18	60,48
Cru	7.998.329	8,87	651.953	26,22	25,47
Altres productes petrolífers	10.702.283	32,73	2.638.898	35,08	27,96
Químics i adobs	1.795.195	-11,74	-238.750	5,88	7,05
Sòlids a lloure	7.727.939	-11,44	-997.911	25,33	30,25
Per inst. especial	4.266.884	-25,34	-1.448.332	13,99	19,82
Sense inst. especial	3.461.055	14,96	450.421	11,34	10,44
Carrega general	2.050.732	-18,01	-450.377	6,72	8,67
Contenitzada	867.561	-43,14	-658.214	2,84	5,29
Altres mitjans	1.183.171	21,31	207.837	3,88	3,38
TOTAL GRANS TRÀFICS	30.274.478	5,59	1.603.813	99,24	99,40
Avituallament	24.098	-58,87	-34.488	0,08	0,20
Pesca	3.689	-22,21	-1.053	0,01	0,02
Tràfic local	25.457	-42,11	-18.517	0,08	0,15
Tràfic terrestre	180.022	179,45	115.603	0,59	0,22
TOTAL PORT	30.507.744	5,77	1.665.358	100,00	100,00

*Acumulat novembre

Font: Elaboració pròpia a partir del port de Tarragona

Significació de la càrrega amb contenidors respecte a la total.

*L'any 2015 fins al novembre

Font: Elaboració pròpia a partir del port de Tarragona

7. Altres indicadors d'activitat. El port de Tarragona i l'aeroport de Reus

Altres indicadors importants de l'activitat econòmica de la zona són la valoració dels resultats dels tràfics del port de Tarragona i l'aeroport de Reus durant l'exercici. Tots dos estan molt relacionats amb l'economia de l'àrea, un per les mercaderies i l'altre pels viatgers i la seva incidència en l'activitat turística de la zona.

Segons les dades del port de Tarragona fins al novembre, en variació interanual s'observa un increment del tràfic del 5,77 %, que equival a més d'un 1,5 milions de tones. Tanmateix, la seva distribució ha estat irregular, ja que sembla que els tràfics més competitius —com poden ser els de sòlids per a instal·lació especial o els de càrrega amb contenidors— han experimentat un fort descens, del 25,43 % i el 43,14 % respectivament, una xifra que equival a més de 2 milions de tones. En canvi, el tràfic de líquids a doll, principalment de productes petrolífers, ha augmentat significativament i ha passat de representar el 27,96 % del total del tràfic portuari l'any 2014 al 35,08 % el 2015 (fins al novembre). A més d'aquest augment, també augmenta el tràfic de càrrega general sense instal·lació especial i disminueix el de química i d'adobs. Aquestes variacions en la distribució del tràfic tenen una incidència important si es té en compte la competitivitat i la voluntat de diversificació del port. En observar la perspectiva dels diversos anys específicament del trànsit de càrrega amb contenidors, la disminució —tan absoluta com relativa— és notòria, ja que passa de representar més del 8 % del tràfic portuari l'exercici del 2010 a menys del 3 % el 2015.

Tot i que el 2015 va ser un bon any turístic, el nombre de viatgers de l'aeroport de Reus va continuar disminuint. La concentració de companyies low cost a l'aeroport del Prat comporta una pèrdua continuada de passatgers al de Reus (que comparteix aquest problema amb l'aeroport de Girona), amb una disminució del 17,11 % en dades interanuals, i una caiguda també notòria del nombre d'operacions. Això ens fa entrar en un cercle perillós de reducció de viatgers per operació que provoca una pèrdua de rendibilitat i fa disminuir, alhora, el volum d'ocupació (per les companyies low cost). Sembla ser que, a més, el tràfic d'agències de viatges majoristes torna a guanyar un cert protagonisme, i això xoca amb el model d'usuari que s'havia volgut captar, molt centrat en el low cost.

7. ALTRES INDICADORS D'ACTIVITAT. EL PORT DE TARRAGONA I L'AEROPORT DE REUS

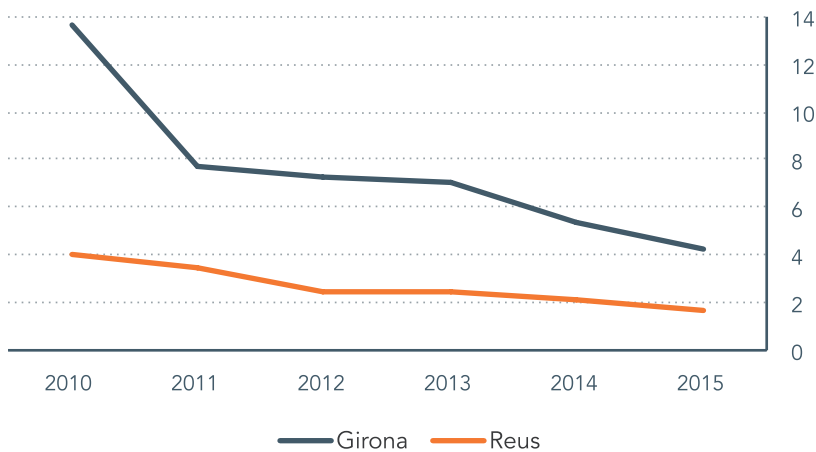
Moviment de viatgers i operacions a l'aeroport de Reus

	Passatgers	Operacions	Viatgers/Operació
2010	1.419.851	26.520	53,54
2011	1.362.683	21.494	63,40
2012	937.341	16.112	58,18
2013	971.020	16.977	57,20
2014	850.648	15.986	53,21
2015	705.067	13.533	52,10
	Passatgers	Operacions	Viatgers/Operació
2010	-16,8	-14,3	-2,92
2011	-4,03	-18,95	18,42
2012	-31,21	-25,04	-8,24
2013	3,59	5,37	-1,69
2014	-12,4	-5,84	-6,97
2015	-17,11	-15,34	-2,09

Font: Elaboració pròpia a partir d'Aeroports Espanyols i Navegació Aèria (AENA)

El fenomen és similar al de l'aeroport de Girona i comporta, en tots dos aeroports, una infrautilització d'unes instal·lacions modernes. Això té com a resultat una forta disminució del tràfic d'aquests aeroports en el tràfic global d'AENA a Catalunya, ja que passa de representar gairebé un 20 % del total de viatgers l'any 2010 a menys del 6 %. La caiguda ha estat molt ràpida i no s'observa cap actuació que pugui redreçar la situació.

Significació dels aeroports de Reus i Girona respecte del total de tràfic d'AENA a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir d'Aeroports Espanyols i Navegació Aèria (AENA)

8. COMERÇ EXTERIOR

Exportacions i importacions de Tarragona (milers d'euros)

	Any 2014		Any 2015	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	604.238	897.829	548.197	810.642
Febrer	544.266	1.124.786	532.482	792.430
Març	634.854	1.073.608	708.551	729.392
Abril	640.608	952.890	699.358	807.960
Maig	540.141	951.771	542.217	853.307
Juny	506.300	914.718	613.486	839.544
Juliol	552.008	1.028.911	608.762	962.693
Agost	533.010	914.718	462.131	851.164
Setembre	641.300	1.006.912	637.053	938.422
Octubre	615.910	1.137.001	738.497	963.003
Novembre	622.816	827.530	616.714	787.535
Desembre	610.523	825.298		
TOTAL	7.045.974	11.650.641	6.707.448	9.336.092

Variació interanual

	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	6,42	-9,48	-9,27	-9,71
Febrer	-18,77	45,97	-2,17	-29,55
Març	9,07	26,31	11,61	-32,06
Abril	7,76	8,74	9,17	-15,21
Maig	-19,7	-4,24	0,38	-10,35
Juny	-9,66	14,82	21,17	-8,22
Juliol	0,25	16,44	10,28	-6,44
Agost	-5,07	-10,38	-13,30	-6,95
Setembre	18,17	-13,93	-0,66	-6,80
Octubre	-7,14	6,92	19,90	-15,30
Novembre	1,15	-19,79	-0,98	-4,83
Desembre	23,36	-10,97		
TOTAL	-1,07	0,75	3,94	-12,87

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA

	Exportació	Importació
Tarragona		
Variació 2014-15. Acumulat novembre	3,94	-12,87
Catalunya		
Variació 2014-15. Acumulat novembre	5,07	5,74
Espanya		
Variació 2014-15. Acumulat novembre	3,94	3,31
Tarragona/Catalunya		
Any 2014	11,72	16,21
2015 fins al novembre	11,4	13,34

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA

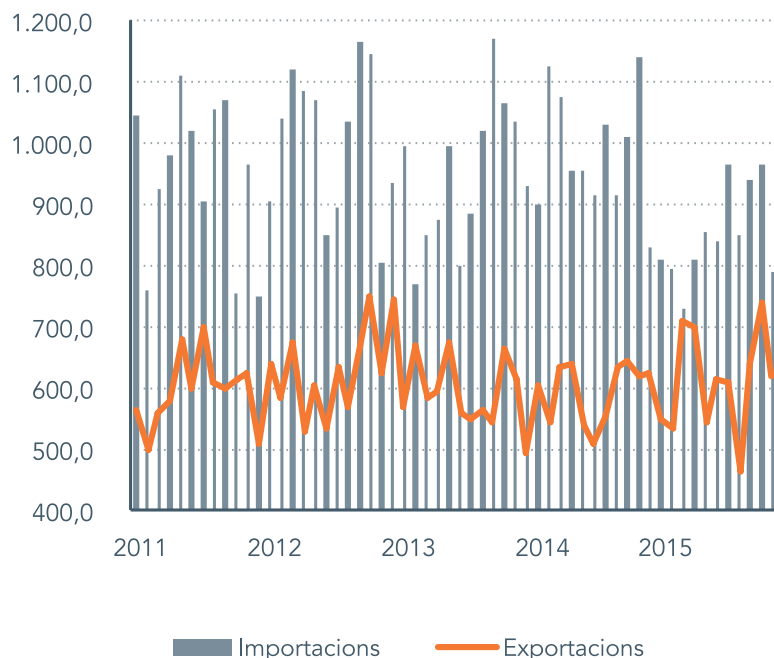
8. El comerç exterior

Les exportacions han augmentat un 3,4 % en valors interanuals fins al novembre, de manera que l'esforç de vendes a l'exterior continua sent un actiu important per a l'economia de la zona. D'altra banda, les importacions han disminuït un 12,87 %, com a conseqüència, principalment, de la caiguda del preu de les matèries primeres en l'àmbit internacional, molt específicament del petroli, fet que ha tingut una clara incidència en les compres a l'exterior de la zona des de finals del 2014. Les particularitats de l'estructura productiva de l'àrea fan que el dinamisme del comerç exterior tingui unes variacions diferents a les del conjunt de Catalunya i Espanya, amb un menor pes de l'augment de les vendes a l'exterior i una caiguda superior de les compres per la gran incidència que hi té el petroli.

Aquest dinamisme comporta, com hem anat observant des de fa alguns trimestres, una caiguda del pes del comerç amb l'exterior de la zona respecte del conjunt català, ja que les exportacions creixen menys i les importacions cauen, mentre que en el conjunt de Catalunya s'incrementen en un 5,07 % i un 5,74 % respectivament fins al novembre del 2015.

8. COMERÇ EXTERIOR

Exportacions i importacions 2011-2015 (en milions d'euros)

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA

El comerç amb l'exterior de la zona té una forta dependència d'un nombre reduït de països. Si observem la concentració de les exportacions per països l'any 2015 (fins al novembre), veurem com els deu principals compradors signifiquen el 78,07 % de les vendes a l'exterior. Entre aquests països hi ha set de la zona euro (inclosos França, Alemanya i Itàlia, que tenen un pes significatiu), el Regne Unit i els EUA (que tenen molta rellevància, i més per la caiguda relativa de l'euro), i també el Marroc. La concentració en aquests països i, per tant, també la dependència són elevades tenint en compte que les comarques de la zona exporten a més de 145 països i només deu tenen un percentatge alt en les vendes. Si considerem les importacions, els deu països dels quals s'importa més representen el 59,73 % del total; per tant, el grau de concentració és inferior, sobretot si es té en compte que el llistat d'importadors està format per 185 països. En aquest grup trobem tres tipologies: en primer lloc, els de la zona euro, amb un pes significatiu d'Alemanya, França, Itàlia i els Països Baixos; en segon lloc, els productors de petroli, com ara Algèria i Angola, i els EUA, amb una situació intermèdia, i finalment, els tres últims països dels 10 principals, que són la Xina i Corea del Sud, amb béns manufacturats, i el Marroc, que té un volum d'importacions superior a les exportacions que rep de la zona.

Les exportacions i importacions per països fins al novembre de 2015 (en milions d'euros)

Exportacions			Importacions		
PAÍS	VALOR	Significació	PAÍS	VALOR	Significació
França	992	14,80	Alemanya	1.104	11,82
Alemanya	943	14,07	Algèria	878	9,40
Itàlia	818	12,20	França	778	8,33
Regne Unit	649	9,69	Angola	688	7,37
Portugal	457	6,81	Itàlia	501	5,37
Països Baixos	364	5,43	EUA	365	3,91
EUA	268	3,99	Països Baixos	358	3,83
Grècia	256	3,82	Xina	335	3,58
Marroc	248	3,70	Corea del Sud	292	3,13
Bèlgica	239	3,56	Marroc	278	2,98
	5.233	78,07		5.576	59,73
TOTAL	6.702	100,00	TOTAL	9.336	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de DGA